

BOGOLUB

SEPTEMBER 1942-XX

Dobre knjige

»Materina roka«. Novi zvezek Salezijanske knjižnice s tem naslovom ima že številko 205-206. Tudi te zbirke vzgojnih navodil smo veseli, saj bo staršem in vzgojiteljem v oporo pri vzgoji otrok od zibelke pa do časa, ko zore za zakon. Ta drobna knjižica ima to posebnost, da se obrača v prvi vrsti do krščanskih mater. Točno in jasno jim riše vzgojne dolžnosti, opozarja na nevarnosti, ki prete otro-

kom. Krepko poudarja, da je zgolj telesna vzgoja ne le pomanjkljiva, marveč zgrešena. Vzgoja brez brige za nadnaravni cilj, ne bo nikdar rodila dobrega sadu. Predvsem se pisatelj dr. Fr. Knific pomudi — kar je prav in potrebno — pri poglavju, ki govori o dobi dozorelosti, o »novih« letih, saj so ta leta za marsikoga usodna. — Vsaka družina naj bi si naročila to zlata vredno knjižico. Zrtvuj zanjo eno liro!

Družine. — 10. čl. br. za duše v v. — 11. čl. škup. br. Karm. M. b. — 12. istim kakor 17. dan. — V. o.

3. Sreda. Sv. Peter Klaver. P. o. čl. Družbe sv. Petra Kl. pod nav. pogoji.

12. Sobota. Ime Marijino. P. o. vsem, ki prejmejo sv. z., so ta dan ali enkrat v osmini pri sv. maši in molijo p. n. sv. o. (V nedeljo se temp. zadosti že z eno sv. mašo.)

15. Torek. 2. Mati b. P. o.: 1. vsem tolikokrat, kolikorkrat obiščejo cerkev, kjer je ustanovljena br. Z. M. b. in tam molijo p. n. sv. o. in sicer vsaj 6 krat »Oče naš«, »Zdrava M.« in »Čast bodi...« (Glede prejema sv. zakr. velja isto, kar za porcijunkulske odp.) — 2. čl. sv. Družine. (Kjer se to praznovanje obhaja na nedeljo, se tu navedeni odpustki dobe isto nedeljo.)

17. Četrtek. Rane sv. Frančiška. P. o. vsem v cerkvah treh redov sv. Fr.; tretjerednikom tudi v žup. c., kjer ni redovne. — V. o.

18. Petek. Sv. Jožef Kupertinski. P. o. istim kakor 17. dan.

21. Ponedeljek. Sv. ap. Matej. P. o. čl. Družbe sv. Petra Klav., če molijo p. n. sv. o. za razš. sv. vere.

24. Četrtek. Marija, Reš. jetnikov. Sv. Pacifik. P. o.: 1. čl. Družbe sv. Petra Kl., če obiščejo cerkev in molijo p. n. sv. o. — 2. tretjerednikom.

27. Nedelja, zadnja v m. Sv. Elzevirij. P. o.: 1. vsem, ki vsaj trikrat na teden skupno odmolijo r. v. — 2. tretjerednikom.

29. Torek. Sv. Mihael, nadangel. P. o.: 1. tistim, ki nosijo viš. škup. — 2. čl. br. sv. Družine. — 3. tretjerednikom.

Odpustki za september 1942-XX

2. Sreda, prva v m. P. o. vsem, ki opravijo kakšno nabožno vajo n. č. sv. Jožefu, prejmejo sv. o. in molijo p. n. sv. o.

3. Četrtek, prvi v m. P. o. čl. br. sv. R. T. v br. c.; če te brez velike težave ne morejo obiskati, pa v žup. c.

4. Petek, prvi v m. Sv. Rosa Viterbska. P. o.: 1. vsem, ki nekoliko premišljujejo dobrotljivost sv. S. J. in prejmejo spravno sv. o. — 2. čl. br. sv. R. T. — 3. čl. br. sv. S. J. (Spovednik more namesto obiska br. c. določiti kako drugo dobro delo.) — 4. vsem v cerkvah treh redov sv. Frančiška.

5. Sobota, prva v m. P. o. vsem, ki opravijo kako nabožno vajo n. č. Brezmadežni, da nekoliko zadoščujejo za njej storjena razžaljenja in molijo p. n. sv. o.

6. Nedelja, prva v m. Angelska. P. o.: 1. čl. br. sv. S. J., kakor 4. dan. — 2. čl. br. rož. v., če v br. c. molijo p. n. sv. o., če so pri mes. procesiji, če v br. c. nekaj časa pobožno molijo pred izp. sv. R. T. — 3. tistim, ki nosijo viš. škup. — 4. deležnikom DSD, če molijo za njega razširj. — 5. čl. br. sv. Družine. — 6. istim kakor 17. dan.

8. Torek. Rojstvo M. D. P. o.: 1. čl. br. sv. R. T. kakor 3. dan. — 2. čl. br. sv. S. J. kakor 4. dan. — 3. čl. br. N. Lj. G. v br. c. — 4. čl. br. rož. v. v kateri koli cerkvi. — 5. čl. br. č. S. Mar. — 6. vsem, ki nosijo beli, rjavi, črni ali viš. škup. (Čl. br. Z. M. b. odmolijo poleg drugega 7 krat »Oče naš« in »Zdrava M.« za duše v v.) — 7. čl. Mar. dr. — 8. čl. Družbe kršč. družin. — 9. čl. br. sv.

D LJUDSKA OSOJILNICA

zadruga z neomejenim jamstvom
v lastni palači v Ljubljani, Miklo-
šičeva 6, nasproti hotela 'Union'

V LJUBLJANI

sprejema hranilne vloge v vsaki
višini in jih najugodnejše obre-
stuje, daje posojila na vknjiž-
bo in proti poroštvu. Posojilnica
je bila ustanovljena 1895. leta

Urednik: Zabret Franc. — Izdajatelj: inž. Jože Sodja.
Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani Jože Kramarič.

Tvoja bakla

M. ELIZABETA, O. S. U.

Snežnobeke gladiole
stražijo tvoj dom tihočni;
večna luč oklepa z zlatom
tabernakelj tvoj samotni.

Ljubiš cvetje, vendar prazna
zate zemška je krasota,
saj ti sam si v Zakramentu
neustvarjena Lepota.

Ne uteši luč te zlata,
ki pogreza v te se srečna,
v hostiji deviškobeli
sam vseh vekov Luč si večna.

V tesnem tabernaklju bivaš
skrit, četudi si brezmejen:
da si sam Ljubezen večna,
moje si ljubezni žejen.

Ozemi jo, raznefi v ogenj
sredi vihre, sredi boja;
da vsa srca zate vnamem,
Jezus, naj bom bakla tvoja!

Kristus v cerkvi

Dr. Fr. Grivec

Tridentinski katekizem z besedami sv. Avguština poudarja, da je veliko več ljudi, ki se motijo o Cerkvi kakor pa tistih, ki se motijo o Kristusu, ustanovitelju svete Cerkve. V nekem pomenu je Cerkev res še skrivnostnejša kakor Kristus. V Kristusu se je namreč Bog tako ponižal, da je sprejel slabotnost človeške narave, a brez grešnih madežev in slabosti. V Cerkvi pa živi Kristus tako ponižno in skrito, da njegovo skrivnostno življenje in delovanje večkrat zakrivajo celo grešne človeške slabosti. Slabotni grešni ljudje so oznanjevalci njegovega nauka, oskrbniki in delivci njegovih zakramentov, posredovalci odrešenja in milosti. A kljub človeškim slabostim cerkvenih in Kristusovih služabnikov je le po Cerkvi mogoče postati deležen Kristusovega odrešenja in zveličanja. Le po Cerkvi je mogoče prav spoznati Kristusa in njegov nauk. Tisočletne žalostne skušnje potrjujejo, da tisti,

ki zgreše pravo Cerkev, prej ali slej zgreše tudi Kristusa. A prav tako je resnično, da tisti, ki zgreši Kristusa, zgreši tudi njegovo Cerkev.

Kristus živi v Cerkvi na dva načina. Prvič živi Kristus v nauku in vladni svete Cerkve — v cerkvenem učeništvu in poglavarstvu. Vsa pravna oblast v Cerkvi — oblast duhovnikov, škofov in papeža — poteka iz Kristusa in se mora strogo ravnati po njegovih naročilih. Še zdaj, ko Kristus ne živi več vidno na zemlji, je še ostal njen vrhovni poglavar, čeprav je neviden. Vsi cerkveni predstojniki so le njegovi namestniki, oskrbniki, služabniki. Še globlje pa živi Kristus v zakramentih svete Cerkve, predvsem v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Iz Kristusa izhaja vse življenje sv. Cerkve in njenih udov. Kristus je po nauku apostola Pavla v globoko resničnem pomenu glava sv. Cerkve kot vir njenega življenja in njene nadnaravne nepremag-

Žalostna Mati božja
Sv. Primož nad Kamnikom

ljive moči; verniki pa so njegovi udje, ki iz njega srkajo nadnaravno življenje kakor mladike iz trte.

Najbolj čudovito pa je, da se Kristus poslužuje človeških posredovalcev ne le v izvrševanju svoje pravne oblasti v Cerkvi in po Cerkvi, marveč celo za podeljevanje svojega življenja in milosti. Oboje je tako čudovito uredil, da morejo v Cerkvi samo tisti imeti redno oblast vladanja, ki so Kristusu na posebno globok način pridruženi po zakramentu mašniškega (in škofovskega) posvečenja. Po zakramentu mašništva pa prejmejo izvoljeni Kristusovi služabniki oblast nad resničnim Kristusovim telesom, nad tistim Kristusovim telesom, v katerem je živel zemlji, trpel na križu in vstal iz groba; nad istim Kristusom, ki poveličan živi v nebesih in v sv. Rešnjem Telesu. Po mašnikovih besedah prihaja Kristus pri sv. maši na oltar; po mašnikovih besedah se kruh in vino spreminjata v telo in kri Kristusovo — v Kristusa.

Kristus se je torej tako ponižal, da je pri sv. maši pokoren svojim človeškim posredovalcem in služabnikom. Še več! Ravno v tej mašniški oblasti nad resničnim Kristusovim telesom je podlaga vse cerkvene oblasti mašnikov in škofov. Verniki morajo zato biti pokorni mašnikom, škofom in papežu, ker imajo ti Kristusovi služabniki oblast nad sa-

mim Kristusom v sv. Rešnjem Telesu. Pokorščina sveti Cerkvi je pokorščina Kristusu. Če se Kristus tako ponižuje, da je bil ne le pokoren svojemu Očetu, pokoren do smrti na križu, temveč je pokoren celo grešnim mašnikom in škofom — zakaj ne bi mogli biti ubogi grešni ljudje pokorni izvoljenim Kristusovim služabnikom, ki so po posebnem zakramentu najtesneje pridruženi Kristusu kot posredovalci njegove oblasti in njegovega življenja, obenem pa še posebej od Kristusa pooblašteni, da vladajo sv. Cerkev.

Ker so vsi cerkveni predstojniki od mašnikov do papeža tako globoko združeni s Kristusom, zato je razumljivo, zakaj je Kristus slovesno rekel apostolom: »Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, ki je mene poslal« (Lk 10, 26). Zato je Kristus tako odločno poudarjal, da svoje kraljevsko poslanstvo nadaljuje po svojih apostolih in njih naslednikih: »Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem (Jan 19, 21). Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode« (Mt 28, 18).

Še več! Kristus izvršuje svojo kraljevsko oblast na zemlji šele po sveti Cerkvi. Sam ni hotel nastopiti v svo kraljevsko močjo, ko so ga Judje preganjali in križali; ni hotel stopiti s križa, ko so ga zasmehovali in izzivali. Strt in ponižan na sv. križu je šele ustanovil svoje kraljestvo na zemlji. S smrtjo na križu je namreč dopolnil odrešenje, odpravil staro zavezo in ustanovil novo zavezo, sv. Cerkev kot svoje božje kraljestvo na zemlji. Šele s smrtjo na križu je nastopil kot kralj, ko se je sam že ločil s sveta; svojo kraljevsko oblast je izročil sv. Cerkvi. Sam ni hotel s kraljevsko močjo stopiti s križa, ko so ga Judje izzivali, naj to stori. Dopustil je, da so Judje strli njegovo vidno telesno življenje. Nikakor pa ni dopustil, da bi Judje in pogani zatrli delo njegovih apostolov in uničili njegovo Cerkev. S kraljevsko močjo je varoval apostole in njih naslednike. S kraljevsko močjo je dal sveti Cerkvi nepremagljivo stanovitnost in nezmotljivost kot očiten dokaz, da sam v njej še živi in deluje.

Sv. Cerkev je kraljestvo križanega, pa nepremagljivega kralja. V tem je velika skrivnost in moč svete Cerkve, ki jo svet tako težko razume. Svet in celo površni verniki kar ne morejo prav verjeti, da more biti nepremagljiva kraljevska moč ne le združena s sv. križem, marveč prav na sv. križu ustanovljena, na njem zasidrana in utemeljena. Svet gleda Kristusa in njegovo Cerkev še vedno z judovskimi farizejskimi očmi ter Kristusa in Cerkev zasmehljivo izziva: »Če si res Kristus, stopi s križal!«

Odvrnimo se od judovskega farizejstva, ki je trdovratno zahtevalo posvetnega Mesija, ustanovitelja posvetnega kraljestva. Pomislimo, da je prav tisti brezbožni svet, ki je obetal nebesa na zemlji, s svojo lahkomišno prevzetno upornostjo proti Kristusovemu nauku ustvaril pekel na zemlji.

Začnimo gledati Kristusa in njegovo Cerkev v luči Kristusovega nauka. Odložimo že vendar farizejske judovske naočnike. Potem bomo razumeli, da je Kristus zmagal ravno s sv. križem in da je sv. Cerkev ustanovljena na sv. križu;

duhovniki, škofje in papež pa so služabniki križanega, a nepremagljivega zmagovitega Kralja. V Cerkvi vlada Kristus po svojih izvoljenih služabnikih in namestnikih, ki so ne samo pooblašteni od Kristusa, temveč njemu po posebnem zakramentalnem posvečenju najtesneje pridruženi. Zato so globoko resnične Kristusove besede, da kdor nje posluša, Kristusa posluša, kdor pa nje zaničuje, Kristusa zaničuje.

Navadimo se gledati sveto Cerkev v nadnaravni luči Kristusovega nauka kot sicer vidno, a nadnaravno družbo za zveličanje človeštva. Pomnimo, da smo ji bili kot udje pridruženi po nadnaravnem posvečenju v svetem krstu.

Kolikor bolj brezbožni svet napada sveto Cerkev in obrekuje njene predstojnike, kolikor resnejši in nevarnejši so časi, toliko bolj je potrebno, da se z živo vero in z neomajno zvesto vdanostjo strnemo s Kristusom in s tistimi, po katerih Kristus nadaljuje svoje kraljevsko in duhovniško poslanstvo za rešitev sveta.

„Prosim, duhovni oče!“

Ni mogoče reči, da Slovenci ne bi spoštovali in ljubili svojih duhovnikov, a ogromno delo, ki so ga vršili, je vernikom dostikrat zasenčevalo pravo podobo duhovniškega poklica, duhovnikom samim pa vzelo čas za prvenstveno polključno delo.

Spomnim se razgovora z vodilnimi fanti neke župnije. Dobili so ravno novega kaplana in so pripovedovali o njem prve vtise. Bili so na prvi pogled porazni: za društvo zanič, pevec ni, še govornik je slab — le mašuje pobožno in otroci ga imajo radi. In ko smo bili kmalu potem duhovniki sami skupaj, smo bili tudi mi mnenja: za cerkev bo že, drugo bo pa moral župnik sam.

Tako smo torej sodili precej enako verniki in duhovniki. Od svojih duhovnikov smo zahtevali toliko važnih in nujnih stvari, da smo skoraj zamerili,

če je kateri hotel biti dober predvsem »za mašo in cerkev«.

Bilo je res marsikdaj in marsikje potrebno, da je duhovnik prijel tu in pomagal tam — zato je imelo vse to gotovo veliko vrednost.

Kratko je to duhovno očetovstvo duhovnika popisal apostol Pavel z besedami: »Vsak (veliki) duhovnik se jemlje izmed ljudi in se postavlja za ljudi v tem, kar se nanaša na Boga, da daruje dani in daritve za grehe in more imeti potrpljenje s tistimi, ki so nevedni in se motijo...« (Hebr 5, 1—2.) Po svojem poklicu je torej duhovnik posrednik med Bogom in človekom. Zbira naj borne človeške darove in jih daruje Bogu; to delajo naši duhovniki pri maši. Potrpežljivo naj poučuje nevedne in v zmoto zabredle; to delajo duhovniki v pridigah, krščanskem nauku in katehezah.

Spravlja naj z Bogom grešnike in utrjuje dobre; to delajo duhovniki v zakramentih, zakramentalih in molitvi. Zato zahteva isti sv. Pavel od svojih Korintčanov: »Tako nas imej vsakdo za služabnike Kristusove in oskrbnike božjih skrivnosti!« (1 Kor 4, 1.)

Vse te duhovne dobrine najlepše pozvzamemo v kratkem nazivu »duhovni oče«. To nikakor ni samo lepo doneča beseda, saj smo po duhovnikovem posredovanju pri krstu zares dobili novo duhovno življenje otrok božjih. To nadnaravno življenje, v naših omahljivih srcih tako nebogljeno, nam duhovniki ohranjajo, krepe in celo vračajo.

Kakor družinski oče nam duhovnik na svetem ognjišču oltarja pripravlja vsakdanji kruh naših duš — Jagnje božje; pri obhajilni mizi nam ga radodarno deli, da postanemo močni kot levi, kakor je dejal v eni svojih pridig sv. Janez Krizostom. Kadar pa duhovno zbolimo ali celo umrjemo — to je takrat, ko napravimo mali ali smrtni greh — pa

nas zopet duhovnik sprejme kot dober zdravnik v ordinacijo in nam dušo ozdravi ali celo obudi k novemu življenju. Najbolj pa občutimo njegovo očetovsko dobroto, kadar se odpravljamo na daljno pot na drugi svet. Tedaj nam da sveto popotnico na pot ter nas s poslednjim maziljenjem okrepi za zadnji boj.

Tako in podobno duhovniško delo se nam je zdelo takò samo po sebi umevno, da smo ga skoraj smatrali za postransko in dostikrat nismo po njem vrednotili svojih duhovnikov. Kakor očetove redne in vsakdanje skrbi v družini nihče ne opazi, tako je ostala ta duhovniška skrb neopažena ali pozabljena. Kadar pa očeta za dalj časa ali za vedno ni doma, tedaj se vrzel občuti. Želimo si ga zazaj in napravimo trden sklep, da ga hočemo bolj pravilno ceniti.

Daj Bog, da bi tudi mi tako želeli in tako molili za svoje duhovnike, zlasti ob duhovniških sobotah in kvatrnih nedeljah!

Al. Strupi: **Ali mislimo zadoščevanje končati?**

Približal se je zadnji mesec v naši skupni ljudski pobožnosti devetih prvih petkov. Tisoči in tisoči so jo opravljali po naših mestih in vaseh zaupno, vztrajno, požrtvovalno, v vedno bolj rastoči ljubezni do Jezusa in do svojega ljudstva. Saj so Jezusove besede tako ljubeznlive, da ni čudno, ako so mnogi žrtvovali čas in trud, da so devet prvih petkov po vrsti prejeli zadostilno sv. obhajilo.

»Tistim, ki bodo zaporedoma devet prvih petkov pobožno prejeli sveto obhajilo, bom podelil milost stanovitnosti in srečno smrt.«

To je zares velika obljuba, dokaz neizmerne in usmiljene ljubezni božjega Odrešenika.

Jezus nas vabi, da, naravnost prosi za zadostilno prejemanje sv. obhajila. To prošnjo je podprl z obljubami svojega Srca, ki niso človeške, začasne, dvomljive, marveč božje, neminljive, zanesljive. Zlasti 12. ali velika obljuba!

Za pobožno prejemanje sv. obhajila

devet prvih petkov nam Jezus obljublja milost stanovitnosti in srečno smrt. Kako sodobna je ta obljuba za vsakogar med nami! Stanovitnost v veri, v zvestobi Bogu in njegovi resnici, v spolnjevanju božjih zapovedi, v krščanskem življenju, v zaupanju, potrpljenju, krotkosti, ljubezni, ta stanovitnost je dandanes postala zares težka stvar. Presega navadne človeške moči.

Kdor ima to stanovitnost, jo je prejel le po milosti božji. Ta stanovitnost, zvestoba Kristusu Kralju, je potrebna kristjanu v življenju in umiranju. In dandanes je kristjanom, posebno zavednim katoličanom, postalo težko tako življenje, kakor umiranje.

Kdo v tej negotovi sedanosti ne bi želel, da mu Bog nakloni srečno, to se pravi zveličavno smrt? Če smrt pride prej, kakor bi bilo naravno pričakovati, naj bo srečna v Bogu, tako vdano prosimo. Pa tudi storimo vse, kar je za to potrebno in kar sami storiti moremo! Je-

zusova obljuba nam to določno pove: Prejemajte sv. obhajilo devet prvih petkov. Mnogi so pobožnosti prvih petkov začeli, pa je ne bodo mogli dokončati. Ne po svoji krivdi. Opravljali so jo z zaupanjem, da bo prišlo boljše, pa je prišlo hujše. Upali so na božjo pomoč in varstvo, na človeško usmiljenje in sočutje, pa so bili prevarani. Zatekali so se v zavetje Jezusovega Srca, ko so mu zadoščevali in se mu posvečevali — a koliko jih je, ki so zgubili vso možnost za življenje.

Ali Srce Jezusovo ni izpolnilo svojih obljub?

O tem ne dvomimo. Kar Jezus svojim zvestim častilcem ni dal v zemskih dobrinah, jim je prav gotovo dal v dušnih milostih. Tudi onim, ki so kljub češčenju Jezusovega Srca po hudobiji, maščevalnosti in slepoti drugih bili nedolžno umorjeni. Njih smrt je v božjih očeh žrtev, vredna največjega plačila. Sami so prejeli neminljivo plačilo v nebesih, vsi tisti pa, za katere so prelili svojo kri, bodo iz nje črpali obilen blagoslov.

Kaj tedaj ob koncu te skupne pobožnosti? Spomnimo se besed svojega nadpastirja, s katerimi nas je vabil, da vsi istočasno skupaj opravimo to pobožnost. Vzrok za to vabilo so dale stiske sedanjosti, ko ne trpimo samo mi, ampak vsi narodi Evrope. Ponižno moramo priznati, da smo vsi veliko grešili. Upamo pa v usmiljenje božje in konec hudih preskušenj, če Bogu skušamo dati odkritosrčno zadoščenje za vse grehe in žalitve sveta, in sicer tako, kakor to želi presveto Srce Jezusovo. Prevzvišeni nadpastir je določil vsem skupaj ta namen: Tebi, presveto Srce Jezusovo, darujemo to pobožnost prvih petkov v zadoščenje tistih grehov, zaradi katerih je Evropa in nas zadela sedanja preskušnja in te pristrčno prosimo, skrajšaj dneve preskušnje in reši nas vsega hudega.

Zavedamo se, da smo grešili in še grešimo. A prav tako tudi zaupamo v usmiljenje božje. Za ta namen pa je treba zadoščevanja Srcu Jezusovemu.

Ali ni vse to danes prav tako resnično in potrebno, kakor je bilo pred letom dni? Zato s prvimi petki ne prenehajmo, ampak nadaljujmo, dokler trajajo

Stroj Mihael: Marijino rojstvo - Šmarje

sedanje stiske na svetu. Nadaljujmo jih vsak za svoj osebni, vsi skupaj pa za lani določen skupni namen.

Pomislimo! Greh traja naprej, zlasti greh brezboštva in sovraštva proti Bogu. Greh pa ima za posledico ali kazen ali zadoščevanje in poboljšanje. Zadoščevanje, poboljšanje, resni besedi! Zadoščevanje zahteva najprej pravičnost, ki pravi: vsakemu, kar mu gre. In Bogu gre v prvi vrsti najvišje češčenje, priznanje njegovega gospostva, pokorščina njegovi volji. To je pravičnost do Boga in ta pravičnost terja zadoščevanje.

Terja pa ga tudi ljubezen. Tisti, ki zaradi grehov trpi ponižanje, zaničevanje, krivice, je sam Jezus Kristus, je Srce Jezusovo, z zasramovanjem nasičeno, od dne do dne. Z zadoščevanjem sotrpimo s trpečim Jezusom in mu prinašajmo tolažbe!

Srce Jezusovo je trajno znamenje

ZAPISKI

Jan. Filipič: **Marija sedem žalosti**

za mesec september

Božje poskušnje. Kako se čudno sliši, kar pove evanĝelij za 9. pobinkoŝno nedeljo, da se je Zveličar naš zjokal nad jeruzalemskim mestom, ki je bilo srediŝče njegove domovine. Zakaj? Storil je prebivalcem tam toliko dobrega, a namesto priznanja je užil le nehvaležnost. Da ljudje ne zakrknajo, da spoznajo svoje zmote, da se zavedo svoje dolžnosti, mora vsemodri Bog seči včasih tudi po ŝibi: pošlje preskušnje, kazni. Tudi Jeruzalemu ni bilo prizaneseno.

Toda ne smemo misliti, da Bog pošilja preskušnje zgolj zato, da strahuje; ne, zato, da bi mi grešni in nehvaležni ljudje spregledali, spoznali svoje zmote in grehote in se s hvaležnostjo in ljubeznijo oprijeli svojega nebeškega Očeta.

Ko je v mestu Milano za časa sv. Karla Bor. morila kuga, je ta sveti ŝkof oznanjal pokoro in molitev, da bi dobri Bog odtegnil straŝno ŝibo. Priznal je grešnost vernikov in klical: »Ali nismo vsi grešniki? Kolikokrat nas je Bog vabil, naj se pokorimo; namesto tega se je pa to odlično mesto, smo se mi vsi oddaljivali od njega in ga žalili. In zato je priŝla huda preskušnja. Sedaj v strahu tožimo in zdihujemo.«

Kaj namerava božja Modrost in Previdnost, ko pošlje svojo ŝibo,

Žalostna Mati božja
pri sv. Florijanu v Ljubljani

na milosti polno sliko v naši ŝkofiji, to je na sliko Ž. M. B. v cerkvi sv. Florijana v Ljubljani.

I. Pobožnost do Marije Sedem žalosti ima podlago v svetem pismu, in sicer v preroŝkih besedah starčka Simeona: »Tvojo lastno dušo bo presunil meč bolečin« (Luk 2, 35). Ob teh besedah so sestavili o Marijinih žalostih pomenljiva premišljevanja že cerkveni očetje.

V posebni meri je postal zaslužen za čeŝčenje žal. M. B. red servitov v 13. stoletju. Red je ŝtel za časa svojega predstojnika sv. Filipa Be-

Ves mesec september je v cerkvenem letu posvečen spominu žalostne Matere božje. Prav je, da se je spominjamo tudi tisti, ki smo njej posebej posvečeni otroci v kongregaciji. Storimo to v naslednjem s tem, da obnovimo spomin na zgodovinski razvoj čeŝčenja Ž. M. B. in da se ozremo

božjega usmiljenja. Večno živo Srce, ki ne pozna utrujenosti, ki se njegova ljubezen ne ohladi. Zari v neugasljivih plamenih ljubezni, a je obdano s trnovo krono in položeno na križ. Prelep simbol za trpeče kristjane! Oznanja ljubezen in tolažbo v bridkosti in varuje obupa. Z nami trpi božje Srce, Srce onega, ki je napovedal: »In ker bo hudobija narasla, bo ljubezen premnogih omrznila« (Mt 24, 12). Naša ljubezen

naj ob hudobiji drugih ne omrzne. Zgodi naj se nasprotno. »Kjer pa se je pomnožil greh, se je še bolj pomnožila milost« (Rimlj 5, 20). Iz grešnosti enih naj se rodi apostolska gorečnost drugih. V tem bomo kdaj potolaženi gledali notranje, duhovne sadove naše zadostilne pobožnosti v čast Jezusovemu Srcu, zato jo nadaljujmo s trdnim sklepom: Srce Jezusovo, v tebe zaupamo, trdno zaupamo!

nicija nad 10.000 redovnikov, nevštevši servitskih redovnic. Obenem so serviti za vernike, ki iz raznih vzrokov niso mogli sveta zapustiti in stopiti v red, ustanovili bratovščino ž. M. B. ter delili bratovskim članom kot znak mali črni škapulir.

Ščasoma je nastal v čast ž. M. B. tudi poseben praznik. Benedikt XIII. ga je predpisal l. 1724. za vsa Cerkev in zanj določil cvetni petek. V servitskem redu in po nekaterih škofijah so obhajali poleg tega še en praznik v čast ž. M. B., in sicer tretjo nedeljo v septembru. In tudi tega je papež Pij VII. v spomin na srečno vrnitev iz Napoleonovega ujetništva razširil na vsa Cerkev.

II.

Znamenit spomin na ž. M. B. hrani v naši škofiji poleg drugih zlasti cerkev sv. Florijana v šentjakovski župniji v Ljubljani.

Je to milosti polna podoba ž. M. B., s katero nam je znani ljubljanski zgodovinar in goreč Marijin častilec Gregor Dolničar pred 200 leti sporočil sledeče:

Ko so še zidali zaobljubljeno cerkev sv. Florijana, je nekdo daroval to sliko ter jo obesil ob velikem oltarju na steno. Toda nikdo se ni zme-nil zanj. Kar pride 8. maja 1693 v cerkev oslepeli kuhar Leonard, ki je poprej služil pri turjaškem knezu, doma pa je bil v Gradcu. Tu poklekne pred milostno podobo. Naenkrat spregleda. Od tedaj so začeli častiti žalostno Mater božjo. Postavili so milostno sliko pod kor, kjer so jo štiri leta goreče častili. Vsak večer so po Ave Mariji molili litanije, ki se jih je udeleževala velika množica. Zbirali so tudi darove za posebno kapelico, kamor so leta 1698. prenesli milostno podobo. Tu se še vedno gode čudeži, piše dalje Dolničar. Podobo je napravil l. 1639. neki T. Kundišek. Ljubljanski škof Ferdinand je podelil 40 dni odpustka onim, ki se udeleže večerne pobožnosti, ali če opravijo posebno pobožnost, če molijo sedem zdravih Marij ali če gredo s procesijo. — Tako Dolničar.

Da so imeli naši dedje res razupanje do šentflorijanske Žalostne Matere božje, nam pričajo procesije, ki so se vršile njej v čast: l. 1704. ob veliki vojni sili je bila 14. marca slovesna procesija iz stolnice k sv. Florijanu. Jezuitski pater Hoffsteter je klical v svoji pridigi žalostno Mater božjo, naj reši stiskano domovino. Istega leta 2. septembra je šla procesija zaradi suše k sv. Florijanu. Drugi dan je dobro deževalo. L. 1705. je bila v juliju huda suša. Ljudje so prosili dežja in šli v procesiji iz stolnice k žal. Mat. B. pri

pove tudi sv. apostol Pavel, ki dokazuje, da je zaradi greha prišla smrt nad nas. Kazen za Adamov greh je smrt. In po prvem grehu, — koliko je bilo in koliko je še hudobije na svetlu! Sami smo prič, kako brezbržni so bili še celo katoličani za božjo postavlo, ko se jim je dobro godilo. Kaj se danes dogaja, se opisati ne da. Občudovati moramo božjo potrpežljivost, ki je prizanašala in odkladala ostrejšje in občutnejše opomine. Končno se pa tudi božja dobrotljivost — da govorimo po človeško — utruji, ne kakor da bi želela kaznovanje in muke, marveč zato, da nas reši hujših nasledkov greha.

Greh je že sam po sebi huda kazen, saj »kdor greši, je suženj greha«. V grehu pa tiči še dvojno zlo: žalitev presvetega Boža in krivda, ki se mora poravnati prej ali slej. Če bi ne marali sami zadovoljevati, nas prisili božja dobrotljivost, ki nas hoče s tem rešiti.

Kdo pa je popolnoma brez greha? Dostikrat se slišijo vzdih: »Kako to, da moram toliko trpeti, saj sem vendar vsekdar skušal živeti po božji volji: greha sem se varoval, svoje dolžnosti sem spolnjeval...« Na to naj odgovorimo z dogodkom iz življenja svetega Alfonza. Nekega dne je sedel v spovednici in tolazil grešnike. Kar naenkrat začne ihteti in plakati. »Zakaj se jočete?« — vpraša spovedanec, ki je bil na vrsti. »Jokam, ker naši grehi križajo Jezusa.« — »Moji grehi že, a ne vaši,« reče spovedanec. »Dragi moj. Jezus je jokal nad menoj in nad teboj, je umrl zame in zate; in kakor je smrt Jezusova rešila mene, bo tudi tebe.«

Priznajmo svoje grehe in napeke. Kdor meni, da je brez greha, se moti. Koliko grehov smo sokrivi, ker ne opominjamo tistih, ki so zakopani v hudobijah, ker ne svarimo bližnjih in tudi ne najbližnjih, ker h grehu molčimo, ko bi morali govoriti, ker ne preprečujemo hudega, ko bi to lahko ali vsaj brez težave storili. O, koliko je še drugega, kar ljudje prezro in ne devajo na tehtnico dobrih in krščanskih del! Če smo pa grešniki večji ali manjši, če smo sogrešniki, kaj tožimo, ko nam božja dobrotljivost pošilja priložnost, da pravočasno poravnamo svoje dolgove! C.

Spominska svetinja, ki jo dajo uliti vsako leto za veliki praznik prvaka apostolov — sv. Petra v Rimu, ima letos na eni strani podobno papeževu z napisom: Pius XII. Pontifex Maximus — Anno IV. Na drugi strani je pa alegorično upodobljen radijski govor svetega očeta, ki ga označujejo trije angelci z napisom: »Ljubezen, pravičnost, mir.« Okrog je pa napis: »Sveti oče govori po zračnih valovih.«

Nič odmora. Na kmetih se vrsti delo dan na dan od zgodnjega jutra do poznega večera, od prve pomladi do mrzle jeseni. Le v zimskem času gre vse bolj zložno naprej. Duševnim delavcem in drugačnim zaposlencem se dovoljuje počitnice za nekaj dni v poletni toploti, dasi z odmorom okrepe živce, ojačijo telo in razbistre um.

Danes, ko je vse potegnjeno v vojskovanje in ni ne pravega odmora ne priložnosti za premembo zraka — obujamo samo še spomine na pretekle čase.

Tudi vrhovni poglavar sv. Cerkve, papež Pij XII., ki bi ob rahlem zdravju bil potreben oddiha in bi si ga mogel vsaj nekoliko privoščiti, saj ga čakajo prostori in senčnati vrtovi v Kastelu Gandolfo, pet ur od Rima, vztraja na svojem mestu v Rimu in z vsemi verniki deli tegobe in bridkosti in bremena, ki jih povzročata svetovna borba. Nedavno mu je bilo zdravje močno zrahljano in še danes se niso moči docela vrnile; kljub temu red dnevnega dela ni spremenjen. Avdiencie, pri katerih ima sv. oče tehtne in dobro premišljene, dolge nagovore, se vrste dalje in dalje. Prav tako tudi drugo raznovrstno poslovanje.

Bog daj, da bi ta veliki duh, ki njega modrost občuduje ves svet, mogel še nadalje tako blagodejno vplivati na vse in zlasti na državne krmarje, ki mu skazujejo sinovsko zaupanje.

Štiristoletnica vesoljnega cerkvenega zbora v Tridentu. V dobi pred tem zborom so se bili vrinili v življenje katoliške Cerkve številni nedostatki in napake v vseh krogih prebivalstva. Da bi se krščansko življenje okrepilo in obnovilo, je sklical papež Pavel III.

sv. Florijanu. Se isti dan je deževalo. — L. 1712. je šla 11. oktobra procesija, da bi prenehala goveja kuga, kar se je tudi reš zgodilo. — L. 1715. je razsajala po Ljubljani nalezljiva bolezen, ki je terjala ogromno žrtev. Samo 9. maja so pokopali 50 oseb. Ponoči je šla prosit procesija od stolnice k milostni podobi. Udeležil se je procesije tudi deželni glavar, pridigal je jezuit o. Gastinger.

Tako torej poroča Gregor Dolničar o tej milosti polni podobi Ž. M. B., ki je Ljubljancem tudi v zadnji svetovni vojni niso pozabili.

Praznik Žalostne Matere božje nas spominja na trpljenje, ki ga je Marija morala prestati v življenju. Saj je trpela kot nihče drug izmed človeških otrok. Zato je trpela največ, ker je največ ljubila. Trpela pa ni zaradi sebe — saj je bila brez sleherne sence greha — trpela je za voljo nas in za nas. Saj jo imenujemo soodrešenico človeškega rodu. Trpela je z Jezusom in ob Jezusu ter tako Njemu pomagala s trpljenjem odrešiti svet.

Ni čuda, da imamo zato tako zaupanje v žalostno Mater. Če je Marija toliko trpela zato, da bi nam olajšala pot skozi življenje v večnost, ali ne bo rada poslušala naših vzdihov in prošnja, s katerimi se obračamo do nje v svojih stiskah in nadlogah. Njeno veliko trpljenje za nas nam je porok, da se v svojih molitvah in solzah ne bomo nikdar brez uspeha sklicevali na njene solze in njene vzdihne. Zlasti ta mesec ob njenem prazniku mislimo na to.

Dr. A. Snaj: Na rojstnem kraju BL. DEVICE MARIJE

Če govorimo o rojstvu bl. Device Marije, redkokdaj mislimo na kraj njenega rojstva. Navadno predpostavljamo, da je bila Marija rojena v Nazaretu; saj nam tam sv. pismo prvič predstavi Marijo kot mlado dekle in zaročenko sv. Jožefa.

Pri nekaterih pisateljih, zlasti na Zapadu, se res od križarskih vojsk dalje večkrat omenja Nazaret kot rojstno mesto Marijino. Toda to mnenje sloni na napačnih podatkih nekega spisa, imenovanega »Evangelij o rojstvu Marijinem«, ki so ga nekateri zmotno pripisovali sv. Hijeronimu, a se je dognalo, da je nastal šele v 9. stoletju. Edino zanesljivo izročilo, ki sega v najstarejšo krščansko dobo, navaja enodušno kot rojstni kraj nebeške Matere mesto Jeruzalem. Tu sta živela sveta roditelja Joahim in Ana, tu

sta vzgajala Marijo v njenih najnežnejših letih; od tu je Marija, najbrž po smrti svojih staršev, prišla v Nazaret k svojim sorodnikom.

Rojstni kraj je blizu vzhodnih vrat jeruzalemskega mesta, ki se še danes po Mariji imenujejo Sitti Marjam, nekaj korakov nad cesto, ki se začneja pri teh vratih in končava pri 3. postaji križevega pota. Izkopine zadnjih desetletij so pokazale, da je bila v tem okolišu, pri nekdanjih Ovčjih vratih, znana kopel Bethezda, kjer je Kristus ozdravil 38 let bolnega moža.

Tu sta torej Joahim in Ana imela skromno hišico, tako, kakor so bile tedaj po večini vse hiše v Jeruzalemu in drugod po Palestini, deloma zidano, deloma vsekano v živo skalo. V tej hišici je bila brez madeža izvirnega greha spočeta in rojena bl. Devica Marija.

Kaj se je zgodilo s hišico, ko sta Joahim in Ana umrla ter je Marija zapustila Jeruzalem, ne vemo. Vsekako se je med jeruzalemskimi kristjani moral dobro ohraniti spomin na kraj Marijinega rojstva, kajti v 4. stol. po Kr. je stala tod že kapelica, posvečena Devici Mariji. Ko je pozneje pod bizantinskimi cesarji versko življenje v Palestini posebno vzcvetelo, je bila na istem kraju zgrajena v spomin na Marijino rojstvo in njeno brezmadežno spočetje veličastna cerkev. Skromna prvotna kapelica, v katero je bilo spremenjeno nekdanje stanovanje Joahima in Ane, ni bila porušena, ampak je ostala kot kripta nove cerkve. Nekako v 9. stol. je bil cerkvi prizidan še samostan, v katerega so se vselile redovnice benediktinke.

Leta 1009. je sultan Hakem cerkev porušil. Ko je bila kmalu na to obnovljena, je bila, ne vemo, iz kakšnih vzrokov, prekrščena v cerkev sv. Ane. Od tega časa naprej se pojavlja pri nekaterih pisateljih zapadne Cerkve mnenje, da je bila Marija rojena v Nazaretu.

Križarji, ki so po zmagi nad neverniki zopet pozidali podrte božje hrame v Palestini, so prezidali, povečali in lepšali tudi cerkev sv. Ane in poleg nje stoječi samostan benediktink.

Samostan sv. Ane je bil eden najuglednejših v Jeruzalemu. Sprva majhen in neznaten se je pod križarji razvil v mogočno ustanovo, posebno, ko sta v 12. stol. vstopili kot redovnici kraljica Arda, žena Balduina I. in Judita, hči kralja Balduina II. Kako vzorno življenje je vladalo v samostanu, izpričuje dejstvo, da so si sestre, ko so se po zlomu latinskega kraljestva v Palestini leta 1187. bližali Jeruzalemu Saraceni, same porzale nosove in tako skazile obraze, da bi bile varne pred pohotnimi vojaki.

vesoljni cerkveni zbor dne 29. junija 1542; začeti se je pa mogel šele novembra 1545 v Tridentu. Priprave so se seveda pričele že kakšne 4 leta poprej.

Tridentski cerkveni zbor je trajal v presledkih celih 18 let. Določil je, kateri nauki so od Boga razodeti, kar je bilo močno potrebno, ker jih je protestantstvo mnogo zavrglo. Razjasnil je nauke o milosti, o zakramentih, o vicah, odpustkih. Posebno važna so določila tega zbora o vzgoji duhovnikov, o brambi enovitosti in čistosti sv. zakona.

Ker je pomembnost omenjenega zbora tako velika, je pokojni tridentski nadškof msgr. Endrici že l. 1937. začel s pripravami za slovesno praznovanje 400 letnice v spomin in počastitev te skupščine, kjer je bila zbrana učeča Cerkev Kristusova. Dne 23. nov. 1941 je naslednik pok. Endricija, nadškof Karel de Ferrari blagoslovil v industrijskem delu Tridenta temeljni kamen za cerkev Kristusa Kralja, ki jo zidajo v spomin na imenovani jubilej. Hkrati bo za to slovesnost obnovljena tridentska stolnica, največji spomenik iz dobe cerkvenega zbora. Pripravlja se tudi obširna zgodovinska knjiga, ki bo obsegala vse takratne zanimivosti in dala pojasnila o vsem poteku in delu cerkvenega zbora.

Če bo vladala verska svoboda in strpnost. Cerkveno življenje v Ukrajini se obnavlja. Ondotni list »Podobany« piše, da so boljševidni štete ure in da se ga je Ukrajina že otrsela. Cerkve se zopet odpirajo bogoslužju. V Podoliju je izročeni že 474 cerkvá svojemu namenu, 120 bo pa kmalu popravljenih in se bo mogla v njih opravljati služba božja.

Zanimivo je, piše hrvatski vojni kurat Ante Weiss, ki se nahaja med svojimi rojaki na vzhodni fronti, da ima vsaka koč v osvobojenih krajih podobo Matere božje. Ko se približamo selu, pripoveduje omenjeni vojaški duhovnik v »Kat. tjedniku«, prinese ljudje svete podobe iz skrivališč in spričajo s tem, da so na skrivnem ostali zvesti Bogu. Toda cerkve skoraj nikjer ni. Vse so spremenjene ali v tovarne ali skladišča. Mladina je — na žalost — brez vsake verske izobrazbe. Ko smo imeli na prostem sv. mašo za vojake, se zlasti mladi domačini niso znali svetemu opravilu primerno vesti. Polegli so po travi,

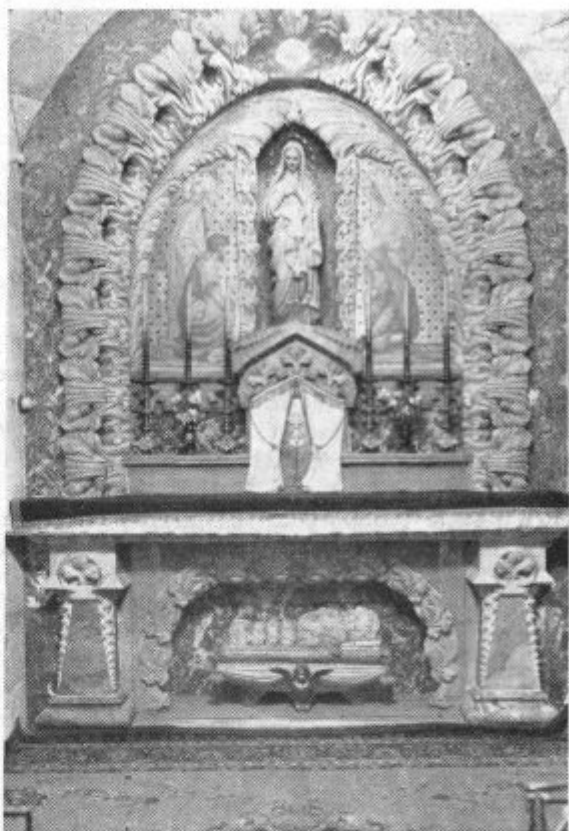
kakor da so na izletu, ali pa so držali roke v žepu in buljili z očmi na oltar. V tem ko so starci in starke od veselja jokali in se pobožno križali, so mlajši nemo stali zraven.

Bo treba mnogo časa in apostolskega dela, preden se bo mogel zatreti strupeni vpliv boljše-vizma.

»Središče vseh src«. Špansko ljudstvo, ki je prestajalo podobne preskušnje kakor velik del našega slovenskega naroda sedanjih dni, se obrača tudi po prestanih stiskah k njemu, ki je središče vseh src, k Jezusu in k njegovemu presv. Srcu, ki je »bogato za vse, ki ga kličejo«. Letošnji praznik presv. Srca J., je bil v Španiji nad vse veličasten zlasti v pogledu na notranje svečanosti in pobožnosti. Najlepši zgled je dalo glavno mesto Madrid. Pročelja hiš so bila po večini okrašena s kipi Srca J. Po vseh cerkvah so imeli slovesna opravila, nešteto venrikov je pristopilo k sv. obhajilu. Tudi minister za vzgojo je proglasil ta dan za praznični dan.

Svetlejši trenutki. Ko se v Evropi in Aziji in Afriki in Sev. Ameriki poostrujejo napori in borbe na bojnih poljanah, gledamo skoraj z zavistjo, kako se v Braziliji pripravljajo za IV. narodni Evharistični kongres, ki bo meseca septembra v San Paolo. Sv. oče Pij XII. je pozval kardinala Sebastijana Leme da Silveira Cintra, nadškofa v Rio de Janeiro, da ga zastopa na tem izrednem cerkvenem slavju.

Pota božje Previdnosti. Med civilnimi taboriščniki v Italiji je tudi večje število Kitajcev. Ko je lani apostolski nuncij Msgr. Borgoncini Duca obiskal taborišča ujetnikov in izgnancev, je prišel v stik tudi z oddelkom Kitajcev. Njih vodja je izrazil željo, da bi mogel skupaj s svojimi sorojaki prejeti sveti krst, češ da so v krščanskem nauku že nekoliko poučeni. Cerkvena gosposka je poslala k njim P. Antona Tchangja, iz misijonskega zavoda konventualcev v Assisiju, ki je ostal med svojimi rojaki tri mesece in pripravil 40 bolj sposobnih oseb za prejem sv. zakramentov. Apostolski nuncij jim je podelil sv. krst, sv. birmo in sv. obhajilo. P. Tchang je nato še nadaljeval misijonsko delo med interniranci in dosegel, da je bilo 23. maja t. l. krščenih še 42 Kitajcev. Pričakuje pa še novih spreobrnjenj.

Kapelica Marijinega rojstva v Jeruzalemu

Sultan Saladin, zmagovalec nad križarji, cerkve in samostana sv. Ane ni porušil, ampak ju je preuredil v zavod za vzgojo mohamedanskih pravnikov in bogoslovcev. Toda ne dolgo po Saladinovi smrti je zavod propadel, stavba pa se je pričela rušiti. Nepoškodovana je ostala le kriptna, ki je bila zazidana. Dominikanec P. Fabri, ki je v 15. stol. dvakrat prepotoval sv. Deželo in prispel celo na Sinaj, pripoveduje v svojih spominih, kako se je skozi malo okence ponoči priplazil v kripto nekdanje cerkve sv. Ane, v spominsko kapelico Matere božje. To okence, ki je ohranjeno še danes, je služilo pozneje kot vhod v kapelo tudi frančiškanom, ki so s posebnim dovoljenjem turške vlade smeli dvakrat na leto, na praznik Marijinega rojstva in na praznik brezmadežnega spočetja na Marijinem oltarju opraviti sv. mašo.

Po končani krimski vojni (leta 1856.) je sv. Ana z okolico postala last francoske vlade. Novi gospodarji so na temelju nekdanje cerkve zgradili novo moderno cerkev sv. Ane, ki je bila posvečena l. 1878. Poleg cerkve se dviga mogočen

samostan belih očetov kardinala Lavigerija s semeniščem in bogoslovno šolo za bogoslovce vzhodnega obreda.

Beli očetje so kaj lično prenovili tudi Marijino kapelico v kriпти pod cerkvijo sv. Ane. Po 16 stopnicah dosepeš v ta častitljivi prostor, čegar skalnata stena v desnem kotu je danes edini spomin na nekdanje stanovanje Joahima in Ane ter na rojstno sobo Device Marije. Kapela je majhna, vendar zelo prisrčna. V oltarju, ki je izklesan iz belega marmorja in razkošno izrezljan, je vdolbina s kipom Brezmadežne, ob kipu podobi sv. Joahima in Ane, ki predstavljata Mariji Adama in Evo. Pod oltarno mizo pa lepo izpolnjuje prostor kip Marije kot otroka, povitega v plenice in ležečega na blazini. Za oltarjem je še videti v skalo vdolbeno staro cisterno za deževnico in shrambo za živila.

Kapela Marijinega rojstva je eden najprikupljivejših svetih krajev v Jeruzalemu. Nikoli ni prazna. Kadar stopiš vanjo, najdeš tam vernike, zatopljene v globoko molitev in premišljevanje. Kako prevzame človeka misel: Tu sta živela častitljiva roditelja Joahim in Ana, tu je bila spočeta in rojena bl. Devica Marija, te stene so slišale njen ljubki in nežni glas, od tu je delala svoje prve korake v svet, tu poslušala nauke svoje blage matere! Ni čudno, ako te ob takem premišljevanju oblijejo solze od globokega ganotja. Kdor je enkrat obiskal ta ljubki kotichek miru in molil v njem, ga vleče sem še in še.

Ob stoletnici prvih

NAŠIH ŠMARNIC

Viktor Kragl

Ze omenjeni Volčičev iskren prijatelj Jožef Kerčon je bil tudi skrben šmarničar. Rodil se je 3. oktobra 1821 v Šmarju. Ko je zapustil kot novomašnik bogoslovno semenišče, je bil eno leto duhovni pomočnik v Št. Vidu nad Ljubljano, potem pa od 1848 do 1864 katehet na uršulinski šoli v Škofji Loki, kjer je l. 1859. ustanovil prvo dekliško Marijino družbo v ljubljanski škofiji. V to Marijino družbo so sprejemali dolgo vrsto let dekleta z vse Gorenjske. Potem je bil Kerčon skoraj 40 let župnik v Predosljah; tam je umrl kot zlatomašnik 27. aprila 1903.

Prve svoje šmarnice, »Ave Maria« imenovane, je Kerčon izdal l. 1885. v zahvalo za ozdravljenje težke bolezni. V svojih prvih šmarnicah razlaga najpreprostejšo, pa najlepšo molitev na čast M. b. — »Zdrava Marija — podoba Pravice« je njegova tretja »Šmarnica« (l. 1894.), naslovljeni »Salve Regina«, prelepo Marijino molitev »Pozdravljena Kraljica«. — »Marija — podoba Pravice« je njegova tretja šmarnična knjiga (1896), v kateri slika Marijo kot

V Nemčiji so se po vseh katoliških cerkvah spominjali 25 letniške škofovanja papeža Pija XII. Škofje so za to priložnost oskrbeli skupno pastirsko pismo in povabili vernike na duhovno romanje v Rim.

Za združenje. V mestu Reggio (Kalabrija) so imeli nedavno »studjski teden« za združenje kristjanov v eni Cerкви Kristusovi. Zborovanje je vodil ondodni nadškof Moltalbeti. Ob veliki udeležbi so govorniki razpravljali n. pr. o razliki v obredih edine Cerkve Kristusove, o spreobrnjenju razkolnih kristjanov, o prostentantstvu, o papežu in edinosti sv. Cerkve.

Beleške

50 let mašništva so praznovali julija 1942 naslednji gg. jubilanti: Klančnik Mihael, ki je goreče misijonaril po vseh slovenskih škofijah in opravil vsega skupaj nad 400 ljudskih misijonov. — Profesor dr. Alfonz Levičnik, konz. svetnik, ki se je odlikoval kot res poklican srednješolski katehet, kot katehitični pisatelj; sedaj pa deluje na polju krščanske ljubezni. — Duhovni svetnik J. Meršolj, upok. župnik, ki je zgledno in z vsestransko vno mo izvrševal dušnopastirske dolžnosti, kjer koli je služboval. — Dekan M. Rihar, č. kanonik, ki po svoji duhovski gorečnosti, modrosti in umerjenosti nastopa med najveljavnejšimi slovenskimi duhovniki. — Kanonik Al. Stroj, konz. svetnik v Ljubljani, biv. katehet, kateh. pisatelj in bivši semeniški spiritual, ki se poln ognja za slavo božjo še danes ves žrtvuje za blagor rokodelskega naraščaja, za rokodelske pomočnike in obrtnike. — Ob zlati maši je bil jubilat imenovan od sv. očeta Pija XII. za hišnega prelata. — Viktor Šega, bivši kaznilniški kurat in bivši katehet ubogih gluhomih otrok, je velik prijatelj frančiškanskih redovnikov, ki je med njimi dosegel mašniško čast in med njimi praznoval svojo zlato mašo.

Izborno spričalo v par besedah. O rajnem svetoduškem župniku Fr. Zorku, ki so ga pokopali v Ljubljani sredi julija, je zapisal neki prijatelj tole pohvalo: »Bil je izboren katehet, mojster v pridigi, pastir na mestu.« Temu spričalu

je dodal domačin še tole opazko: »O, naš gospod je bil dober in reven; vse je moral našim ljudem zastoj narediti.«

Med naše velike može moramo prštevati tudi misijonarje, ki se žrtvujejo za naše rojake v tujini leta in leta. Med temi je tudi p. Benigen Snoj OFM, ki je nedavno umrl v ameriškem franciškanskem Lemontu kot zlatomašnik. Skoraj vsa svoja duhovniška leta je preživel v Egiptu, v Palestini in slednjič v Ameriki. Pokojni je znal več jezikov in je kot tak mogel tem uspešneje izvrševati dušnoparstirsko delo ne le med slovenskimi izseljenci, marveč tudi med drugorodci po bolnišnicah in drugod. V domovini je imel sorodstvo v rodnem kraju — Zagorje o. S. —, kjer mu je pred leti umrla ljubljena sestra, kuhinjska gospodinja pri svetniku S. Zupanu na Ježici.

»Nimam smrtnega greha«. Ljudje bodo strmeli, ko bodo brali o zgodovini Slovencev, kakšne grozote in strahote so počenjali komunisti nad lastnimi rojaki, po večini nad takimi, ki so bili najbolj verniki, stebri KA in pionirji pravega napredka in omike. — V tolažbo ob tem nepojmljivem in nečloveškem početju nam je dejstvo, da so bili v strašne muke in v nasilno smrt odvedeni fantje in moške, ki so mogli v teh pretresljivih trenutkih ob slovesu od svojcev klicati, kakor je to storil na primer Anton Mišjak, krojaški mojster in posestnik na Boričevem, ki je tolažil obupane svojece, preden so ga odpeljali v topliške gozdove: »Če me boste zgubili, ne jokajte, ... Srce Jezusovo gre z menoj!« Sin Alojzij, eden izmed 11 otrok, ki je bil tudi odpeljan in izroččen smrti, je tolažil potrto mater: »Ne jokajte! Nimam smrtnega greha.« — To je občudovanja vredna in tolažljiva zavest krščanskega fanta, ki je živel lepo vzgojen prav kakor njegov zaščitnik sv. Alojzij. — In tretji, ki ga je takrat zadela ista krivičnost, vnebovpijoča obsodba komunistične brezvestnosti, je bil krojaški pomočnik, ki je 18 let zvesto služil pri Mišjakovih: Alojzij Kristan. Poslovil se je: »Če ni bilo kaj prav, mi odpustite!« — Ti in drugi slovenski mučeniki, ki so padli v krivični obsodbi, naj prosijo pri Bogu, da bi njih prelita nedolžna kri postala blagoslov.

Nad 41 let je misijonaril v Severni in Južni Ameriki naš rojak

ogledalo, ki kaže vso Marijino pravičnost, svetost in popolnost. Sam trdi, da je te »Šmarnice« pisal že na večer svojega življenja v zahvalo, da mu je Bog naklonil tako obilico let vzvišene in svete duhovske službe.

Še drugega Volčičevega prijatelja najdemo med našimi šmarničarji: suhorskega župnika Janeza Škofica. Kot prvi župnik od škofa Wolfa novoustanovljene župnije sv. Jožefa na Suhorju v Beli krajini je tako iskreno častil deviškega ženina nebeske Matere: sv. Jožefa, da je za l. 1867. spisal svojevrstne »Šmarnice o sv. Jožefu«. Zatrjeval je, da je umestno, če se v majniku vse dni spominjamo njega, ki je bil v svojem življenju v najtesnejši zvezi s prebl. Devico Marijo.

Janez Škofic je bil doma na Brdu pri Podpeči (rojen 22. dec. 1821). Kapelanoval je v Hrenovicah, Črnošnjah in Toplicah; l. 1858. je postal župnik v Suhorju. Tu je tudi umrl 30. aprila 1871. Započel je obširno delo »Razlaganje krščanskega nauka«, pa izdelal in dovršil je le tri poglavja. Ostali dve poglavji je po Škofičevi smrti dovršil Volčič. To obširno delo obsega 5876 strani. V »Zg. Danici« je v Škofičev spomin priobčil šmarničar A. Žlogar poslovilno pesem, Volčič pa njegov življenjepis.

Za leto 1874. je po Kerschbaumerju priredil šmarnice »Mati dobrega sveta« tedanji kaplan na Raki Anton Zgur, ki je bil doma v Podragi (rojen 20. junija 1845) in je najprej kapelanoval v Postojni. Z Rake je prišel za kaplana v Hrenovice, od tod pa v Trnovo na Notranjskem. Potem je bil župnik na Premu in v Loškem potoku. Tu je spisal svoje druge »Šmarnice: Marija moja Kraljica« (za leto 1886.). 1887 je prišel za župnika na Ledine in od tod k Beli cerkvi, kjer je izdal svoje tretje šmarnice »M. D. majnikova kraljica« (za l. 1896.). Slednjič je služboval še kot župnik v Hrenovicah in na Brezovici, ter tam umrl 24. avg. 1908.

Ko je bila l. 1875. pri ljubljanski stolnici ustanovljena bratovščina »Naše ljube Gospe presv. Srca«, je njen prvi voditelj, tedanji stol. kaplan Jakob Dolenc sestavil knjigo »Cvetice, posvečene N. lj. Gospej presv. Srca«. To so šmarnice, ki slikajo Marijo kot slavno in mogočno Gospo presv. Srca Jezusovega. — Jakob Dolenc se je rodil 26. julija 1846 v Višnji gori. Kapelanoval je le v Trziču in pri ljubljanski stolnici; potem je bil 18 let župnik na Igu in tam umrl 26. dec. 1899.

Kot podvodja ljubljanskega duhovniškega semenišča je spisal »Šmarnice za leto 1879.« dr. Jurij Sterbenec. L. 1881. je izdal svoje druge šmarnice. Podpisal se je pa le kot »Častilec Marije«. — Dr. Jurij Sterbenec se je rodil 30. marca 1834 v Starem trgu ob Kolpi. Služboval je kot kaplan v Kranju ter v Ljubljani pri sv. Petru in pri sv. Jakobu. Nato se je preselil kot župnik v Hrenovice, pozneje v Leskovec. Umrl je 14. marca 1899.

Prav tedaj — leta 1881. — je oskrbel takratni šentviški kaplan Fr. Marešič v slovenskem prevodu slovečo Henrik Lasserrejevo knjigo »Lurška Mati božja«, ki je na Francoskem v 7 letih doživela 142 izdaj. Po tej knjigi je Fr. Marešič priredil za leto 1883. mične šmarnice »Lurški majnik«, ki so po njegovi smrti 1908 doživlele novo izdajo. — Fr. Marešič se je rodil 26. nov. 1846 v Kostanjevici. Kaplansko službo je imel pri Sv. Duhu v Vel. Trnu, v Šmihelu, na Brezovici, v Št. Vidu nad Ljublj., v Višnji gori in v Sostrem. L. 1889. je prišel za župnika v Lipoglav. 1. dec. 1901 je stopil v pokoj, ki ga je pa užival le

10 dni, kajti že 10. dec. 1901 mu je Marija izprosila lepši pokoj onstran groba.

Za l. 1884. se je čez dolgo časa oglasil nov šmarničar iz lavantinske škofije, tedanji framski župnik Simon Gaberc (rojen 3. okt. 1838 v Crešnjevcu). Po dolgoletnem službovanju v Framu je prišel za župnika in dekana k sv. Magdaleni v Mariboru. Tu je kot častni kanonik in zlatomašnik dočkal smrtni dan 12. jan. 1916. — Gaberčeve »Šmarnice« nam obširno pripovedujejo, kaj katoličana — popotnika proti večnosti — najbolj krasi v življenju in ob smrti.

Paul Keller — Janez Pucelj

Leto je polzelo naprej. Strahovita zima od 1915 do 1916 je prišla, zima lakote, zima kolerab.

Komercialski svetnik Enzenberg je zaslužil več denarja kakor kdaj koli. Vsa njegova podjetja so bila usmerjena za »vojne potrebe«.

Dajal je mnogo za dobrodelne namene. Toda kar je mogel dati, je bil pač samo denar. In za denar nisi mogel kupiti ničesar. Nemčija je trpela lakoto, je zmrzovala, krvavela, žrtvovala in — se nadejala zmaže, ki naj bi poplačala vso to hudinjo.

Bilo je leta 1917, druga obletnica, kar sta umrla sin in hči. Komercialski svetnik se je vrnil s kratkega sprehoda po parku.

Do smrti truden se nasloni v stol. Kaj je? Razvalina. Dvajset minut sprehoda — in je od nje ga do smrti truden!

Dve leti sta minuli od takrat. In ni prebolel. Ker mu je manjkalo tega, kar je bilo vsega njegovega življenja vsebina in spodbuda — dela. Komaj da je še kaj delal. Drugim je dajal, da so delali zanj — nameščenci. On? Kaj ima od dela on? Kaj ima od nečesa popolnoma brezplodnega, brezsmotnega? Tistega velikega — osrečujočega, ki ga rodi delo za splošnost, v tem primeru za domovino, ki je v sili, ni ta mož nikdar nič občutil. Vse svoje življenje se je samo spraševal: Kakšen pomen ima zadeva zame samega? Ko je zdaj postalo življenje brez smisla, mu je tudi delo brez smisla.

Nekaj kratov je mislil, da bi si sam končal življenje.

Na obletnico hčerine smrti, ko se je spet z zadnjo ihto svoje trpeče duše uprl kruti usodi, je v parku na svojem večernem sprehodu naletel na gospo Šolc. Bila je zaposlena že izzá mnogih let v njegovi hiši; je zjutraj prihajala, tekala čez poldne domov, da je pripravila svojim ljudem jed, spet prihajala in zvečer spet odhajala. Tako dan za dnem! Poštena, pridna ženska.

»No, gospa Šolc, videti ste objokani.«

»Oh Bog, oh Bog, milostljivi gospod,« potoži žena, »zdaj je najin drugi sin tudi padel, Gustl —«

»O, je grozno, gospa Šolc! Iskreno sožalje! Če se prav spominjam, ste zgubili lani najstarejšega sina —«

»Najstarejšega, Pavla. Bil je star devetnajst let. In zdaj Gustla. Gustl je bil zdaj tudi devetnajst. O

Janez Zamjen, ki je nedavno umrl od kapi zadet v Južni Argentini. Sredi misijonskega dela ga je Bog poklical po plačilo.

Zanimivost, ki ima apologetsko vrednost. Od stoletja do stoletja so znanstveniki in razni vneti katoličani zbirali prevode Gospodove molitve »Očenaša« v jezike tistih narodov, ki so sprejeli krščanstvo. Zanimivo je, kako so te zbirke napredovale. Čudovito so se namnožile zlasti zadnja dva stoletja. »Zgodovina nesmrtné molitve« ima prvi seznam iz l. 1507; v njem je natisnjen »Očenaša« v 14 jezikih. Zbirka 1715 obsega 150 prevodov te najlepše molitve. L. 1805. izkazuje že čez 500 jezikov in narečij, ki so bili posvečeni po prošnjah Gospodove molitve. Zadnja znana zbirka je iz l. 1925. Daroval jo je papež Piju XI. neki ogrski znanstvenik. V tej zbirki je sestavljen »Očenaša« v 1369 jezikih. »Očenaša« je res vsesplošna molitev v pravem pomenu besede. — Pripomnimo, da je v cerkvi vnebohoda Gospodovega na Oljski gori pri Jeruzalemu vklesan »Očenaša« že v blizu 400 jezikih. Tudi naš jezik ima to čast.

»Daj nam danes naš vsakdanji kruh!« Dobri Bog daje zemlji rast. Zita je po zitorodnih deželah na preostajanje. Kruha bi bilo dosti, če bi bil človek pameten in živel po zapovedi ljubezni do Boga in do bližnjega. Preziranje in zanemarjanje božje volje pa ima za plačilo tudi pomanjkanje kruha in vsega potrebnega kljub temu, da je žita dosti; kajti človeštvo zaide končno v trdovratno sovrašтво, če zapusti kažipot zapovedi; šiba vojske pa ima v spremstvu lakoto, kužo in drugo gorjé. Ali naj to dokazujemo, ko sami skušamo! —

Prav te dni smo brali, da je v Argentini nakupičene toliko koruze lanskega pridelka, da bodo brez upoštevanja nove obroditve, morali porabiti kakih 10 milijonov ton koruze za kurjavo! — Kdo je kriv? Pota za izvoz so zaprta, morske planjave blokirane. Zitonosne dežele pa še vreč nimajo, da bi mogle novo žito spraviti in shraniti. — Treznosti, pameti, ponižnosti predvsem pa krščanske ljubezni manjka. Te ga in drugega bi ne manjkalo, če bi svet dal veljavo dekalogo, sinajski postavi.

Cvetje v naročju sv. Terezije Det. J. Ta simboličen okrasek se nanaša tudi na besede, ki jih bremo v knjigi »Po vest duše« (kakor jo je spisala svetnica sama), str. 233: »Meni je le do enega in

edinega: da ljubim Tebe, o moj Jezus! Ne morem izvršiti sijajnih del; evangelija ne morem razširjati, krvi ne prelivati... O, nič zato! Moji bratje (duhovniki, misijonarji — op. ur.) delajo namesto mene. Jaz nebogljeni otrok pa se ne umaknem izpred božjega prestola, kjer ljubim, ljubim za vse, ki se bojujejo. Svojo ljubezen Ti moram pokazati le s tem, da Ti trosim cvetja, to se pravi: nočem ti odreči nobene žrtve v besedi ali pogledu. Vsako tudi naj-neznatnejše delo hočem opraviti iz čiste ljubezni do Tebe. Iz ljubezni se hočem veseliti, iz ljubezni trpeti. Tako bom vsula pred Tebe to dehteče cvetje. Nobene cvetice ob potu ne bom prezrla; vse bom potrgala zate... — Če si te-le vrstice s premislekom prebral, ti ne bo več treba opisovati in dokazovati, kaj je popolna ljubezen. Kakšni pritlikavci smo mi v primeri z »Malo Tereziko«, četudi se prizadevamo, da bi obujali popolno ljubezen do Boga!

Portugalska je srečna, da ima na čelu izvrstnega državnika, Antona de Oliviera Salazarja, ki je slavil 5. julija t. l. desetletnico, odkar je prevzel vodstvo državnih poslov. Salazar ni le ugleden finančni strokovnjak, marveč mož odločnosti in poln ljubezni do svojega naroda, ki ga hoče dvigniti, varovati in iztrgati iz rok denarnih mogotcev. Salazar je vzoren katoličan, eden izmed tistih državnikov, ki ve, da se more narodu pravilno služiti le tedaj, če se da Bogu, kar je božjega.

V film o življenju sedanjega papeža Pija XII. so uvrstili tudi kulturni film o Evharističnem kongresu v Budimpešti iz l. 1938, ki se ga je sv. oče (takrat kardinal-odposlanec) osebno udeležil.

Postava se izvršuje. Zastran nasilnega preprečenja potomstva sta bili obsojeni v Osjeku na smrt in na zgubo imovine Stana Maričić iz Ladimirovca, in Kata Mušković iz Dalja. Poglavnik je nato smrtno kazen spremenil v 20 letno težko ječo.

Da pride ugodnejši čas. Kongregacija svetih obredov je ob navzočnosti svetega očeta Pija XII. končala priprave, da se prišteeje med blažene vseučiliški profesor \dagger Contardo Ferrini. Slovesna proglasitev se bo pa — povsem soditi — odložila na čas, ko bo dosežen mir in se bodo mogli povabiti zlasti akademski krogi in zastopniki znanosti.

JOŽA
LOVRENČIČ:
PRESVETLEMU
PRELATU - KANONIKU
ALOJZIJU STROJU
OB ZLATI MAŠI

23. VII. 1892

26. VII. 1942

Harfo kraljevskega pevca mi dajte,
da jo uberem in pel bom ob nji
slavo Gospodu, ki v milosti svoji
svojega ljudstva ne zapusti:
svojemu ljudstvu poslal je vodnike,
svojemu ljudstvu preroke izbral,
svojemu ljudstvu določil sodnike,
svojemu ljudstvu duhovne je dal
in so vodili, učili, svarili
in so sodili in so molili
in izvoljeni rod

je hodil pot,
ki jo je
ukazal Gospod.

✦ ✦ ✦

Iz veka v vek
gre časov tek,

a včerej in danes in jutri je Bog,
ki ne zapusti ljudstva svojih otrok.
Tudi našega ljudstva ni zapustil,
iz veka v vek mu je vodnike budil
in ga po svojih izbrancih učil.

✦ Tak ✦

med nami danes
je godovnjak:
PETDESET LET

za Boga in ljudstvo vnet
opravlja nekrvavo daritev
in vpleta v svojo molitev
usodo našega roda
in prosi Gospoda,

da soncu svoje milosti bi vedno nam dajal sijati,
da v njem bi bili vedno vsega dobrega bogati
in da v prelepi svoji zemlji naše narodno občestvo
do konca dni biló izvoljencev njegovih bi kraljestvo.

Bog, oba tako mlada, še na pol otroka! Davi sva dobila pošto; mož je moral leči v posteljo, — prosim, milostljivi gospod, da bi smela danes malo prej domov.

»No, se razume; vam bi sploh ne bilo treba hoditi semkaj tak dan. Čakajte, gospa Šolc — če bi morda mož zares zbolel, kar bi razumel, ali če sicer česa potrebujete — nate, prosim, vzemite!«